

მთავრობის ვალი

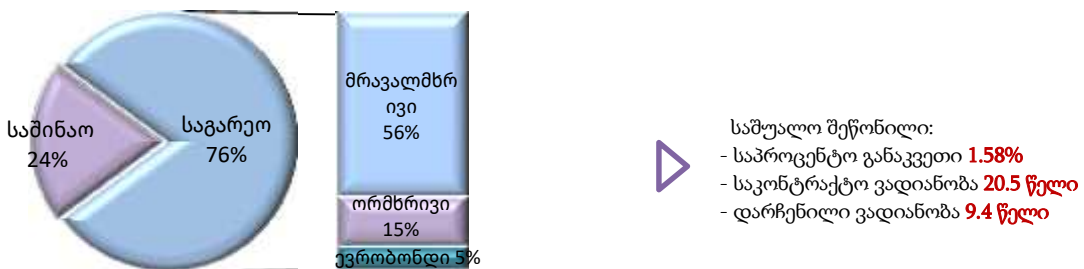
„ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად განსაზღვრული ლიმიტის ფარგლებში მთავრობის ვალის ნაშთი და საჯარო და კერძო თანამშრომლობის კრიტერიუმების შესაბამისი პროექტების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების მიმდინარე ღირებულების ჯამი 2022 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით შეადგენს 28 018.3 მლნ ლარს.

ზემოხსენებული ჯამური ვალდებულება მოიცავს „სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ სახელმწიფო ვალს, გარდა საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ აღებული ვალდებულებებისა - 27 589.9 მლნ ლარს, საბიუჯეტო ორგანიზაციების სესხების არსებულ ნაშთს - 43.8 მლნ ლარს და საჯარო და კერძო თანამშრომლობის კრიტერიუმების შესაბამისი პროექტების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების მიმდინარე ღირებულებას - 384.6 მლნ ლარს.

მთავრობის საგარეო ვალი

2022 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით მთავრობის საგარეო ვალის ნაშთი შეადგენს 21 095.4 მლნ ლარს, რომელიც მთავრობის მთლიანი ვალის 76%-ია. აღნიშნული საკრედიტო რესურსის დიდი ნაწილი მიღებულია მრავალმხრივი და ორმხრივი დონორებისგან/პარტნიორებისგან ქვეყნისათვის პრიორიტეტული ინფრასტრუქტურული პროექტების დასაფინანსებლად. მთავრობის საგარეო ვალის პორტფელი შედგება გრძელვადიანი სესხებისგან - პორტფელის საშუალო შეწონილი საკონტრაქტო ვადიანობა შეადგენს 20.5 წელს, საშუალო შეწონილი ვადიანობა დაფარვამდე შეადგენს დაახლოებით 9.4 წელს, ხოლო მთავრობის საგარეო ვალის საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი შეადგენს 1.58%-ს.

მთავრობის ვალის სტრუქტურა 2022 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით

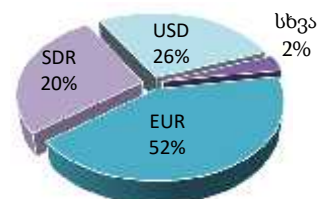

2022 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით მთავრობის საგარეო ვალის პორტფელის 53% შედგება ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე კრედიტებისგან. ეს გარემოება ხელს უწყობს საქართველოს მთავრობის საგარეო ვალის მომსახურების პარამეტრების დაცულობას საპროცენტო განაკვეთების ეფზოგენური რყევებისგან და უზრუნველყოფს ვალის მომსახურების ხარჯების შენარჩუნებას დაბალ დონეზე. საგარეო ვალის 20% SDR-შია დენომინირებული (ნასესხობის სპეციალური უფლება) მსოფლიო ბანკის, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის და აზიის განვითარების ბანკის ფინანსური რესურსების დიდი წილის გამო.

საპროცენტო განაკვეთის ტიპი

სავალუტო სტრუქტურა

მთავრობის საგარეო ვალის სტრუქტურა - 2022 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით

კრედიტორი	კრედიტის ვალუტა	ნაშთი ათასი აშშ დოლარი	ნაშთი ათასი ლარი	საპროცენტო განაკვეთი	საპროცენტო განაკვეთი მოცემული თარიღისათვის	შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი		
სახელმწიფო საგარეო ვალი		7,263,002	21,095,390					
მრავალმხრივი კრედიტორები		5,301,267	15,397,531					
განვითარების საერთაშორისო ასოციაცია(WB - IDA)	SDR	503,076	1,461,185	Fixed	0.75%	0.052%		
		207,556	602,847	Fixed	2.00%	0.057%		
		7,733	22,461	Fixed	2.15%	0.002%		
რეკონსტრუქციის და განვითარების საერთაშორისო ბანკი (WB - IBRD)	EUR	90,251	262,134	Fixed	1.39%	0.017%		
		4,452	12,930	Fixed	2.66%	0.002%		
		5,356	15,556	Fixed	3.05%	0.002%		
		48,475	140,797	Euribor+VS	0.63%	0.004%		
		12,290	35,697		0.72%	0.001%		
		32,988	95,812		1.05%	0.005%		
		44,724	129,902		1.33%	0.008%		
		21,148	61,425		1.58%	0.005%		
		69,665	202,343		1.90%	0.018%		
	USD	26,383	76,628	Ref.Rate+VS	1.83%	0.007%		
		54,545	158,427		2.15%	0.016%		
		14,691	42,671		2.72%	0.006%		
		208,316	605,053		3.00%	0.086%		
		286,782	832,959		3.38%	0.133%		
		80,257	233,106		3.45%	0.038%		
სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD)	SDR	15,469	44,930	Fixed	0.75%	0.002%		
		9,145	26,561	Fixed	2.00%	0.003%		
		2,822	8,197.60	(Ref.Rate +	0.96%	0.000%		
	EUR	7,026	20,407	Euribor+VS	1.80%	0.002%		
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF EFF,MOF)	SDR	191,298	555,624	SDR Rate of Charge	1.83%	0.048%		
ევროგაერთიანება (EU)	EUR	95,265	276,697	Fixed	0.13%	0.002%		
		10,028	29,126	Fixed	0.52%	0.001%		
		13,036	37,864	Fixed	1.16%	0.002%		
		15,042	43,689	Fixed	1.25%	0.003%		
ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკი (EBRD)	EUR	212,917	618,416	Euribor+ 1%	1.54%	0.045%		
აზიის განვითარების ბანკი (ADB)	SDR	52,465	152,384	Fixed	1.00%	0.007%		
		251,367	730,094		1.50%	0.052%		
		23,948	69,558		1.60%	0.005%		
		180,278	523,619		2.00%	0.050%		
	EUR	92,559	268,839	Euribor+FS	0.24%	0.003%		
		71,158	206,678		0.33%	0.003%		
		171,299	497,539		0.39%	0.009%		
		42,534	123,541		0.64%	0.004%		
		14,129	41,038		0.12%	0.000%		
		169,583	492,553		0.28%	0.007%		
		3,562	10,344		0.40%	0.000%		
		125,777	365,320		0.50%	0.009%		
		216,553	628,977		1.60%	0.048%		
		USD	29,167		84,715	Ref.Rate+FS	1.46%	0.006%
			30,556		88,751		1.53%	0.006%
			18,528		53,816		1.87%	0.005%
			10,000		29,045		2.19%	0.003%
			56,985		165,512		2.35%	0.018%
			73,068		212,227		2.51%	0.025%
61,170	177,669		3.35%	0.028%				
100,757	292,649	3.67%	0.051%					
აზიის ინფრასტრუქტურის განვითარების ბანკი (AIIB)	USD	51,280	148,943	Ref.Rate+VS	2.53%	0.018%		
	EUR	84,712	246,046	Euribor+VS	1.70%	0.020%		
ევროსაბჭოს განვითარების ბანკი (CEB)	EUR	45,125	131,067	Euribor+VS	0.17%	0.001%		
		3,801	11,041	Fixed	0.50%	0.000%		
ევროპის საინვესტიციო ბანკი(EIB)	EUR	904	2,626	Euribor+VS	0.24%	0.000%		
		85,237	247,571	Fixed	0.33%	0.004%		
		73,705	214,076		0.49%	0.005%		
		20,056	58,252		0.59%	0.002%		
		3,673	10,667		0.73%	0.000%		
		28,012	81,361		0.86%	0.003%		
		51,142	148,543		1.00%	0.007%		
		10,028	29,126		1.65%	0.002%		
		19,797	57,501		1.69%	0.005%		
		20,056	58,252		1.94%	0.005%		
		85,237	247,571		2.04%	0.024%		
		6,182	17,955		2.98%	0.003%		

კრედიტორი	კრედიტის ვალუტა	ნაშთი ათასი აშშ დოლარი	ნაშთი ათასი ლარი	საპროცენტო განაკვეთი	საპროცენტო განაკვეთი მოცემული თარიღისათვის	შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი
		20,056	58,252	Euribor+FS	0.06%	0.000%
		45,125	131,067		0.25%	0.002%
		89,875	261,042		0.35%	0.004%
		94,383	274,134		0.45%	0.006%
		88,747	257,765		0.80%	0.010%
		64,178	186,406		1.26%	0.011%
		3,008	8,738		1.36%	0.001%
სკანდინავიური გარემოსდაცვის საფინანსო კორპორაცია (NEFCO)	EUR	1,969	5,718	Euribor+VS	3.62%	0.001%
ორმხრივი კრედიტორები		1,460,525	4,242,095			
ავსტრია	EUR	13,942	40,494	Fixed	1.00%	0.002%
აზერბაიჯანი	USD	3,240	9,411	Fixed	3.00%	0.001%
თურქმენეთი	USD	211	613	Fixed	4.00%	0.000%
თურქეთი	USD	6,309	18,324	Fixed	3.13%	0.003%
ირანი	USD	2,363	6,864	Fixed	3.00%	0.001%
რუსეთი	USD	25,436	73,879	Fixed	4.00%	0.014%
სომხეთი	USD	2,858	8,301	Fixed	3.00%	0.001%
ყაზახეთი	USD	3,524	10,237	Fixed	4.00%	0.002%
გერმანია (KfW)	EUR	4,428	12,861	Euribor+ 0.3%	3.55%	0.002%
		113,528	329,741	Euribor+0.72%	2.23%	0.035%
		86,908	252,425	Fixed	0.65%	0.008%
		98,107	284,951	Fixed	0.75%	0.010%
		180,502	524,268	Fixed	0.88%	0.022%
		24,356	70,741	Fixed	1.65%	0.006%
		38,467	111,727	Fixed	2.00%	0.011%
		14,977	43,501	Fixed	2.20%	0.005%
		7,852	22,806	Fixed	4.20%	0.005%
12,535	36,407	Fixed	5.70%	0.010%		
იაპონია	JPY	4,560	13,244	Fixed	6.68%	0.004%
		19,964	57,987	Fixed	0.01%	0.000%
		100,542	292,024	Fixed	0.65%	0.009%
		574	1,666	Fixed	1.30%	0.000%
		20,376	59,183	Fixed	1.40%	0.004%
კუვეიტი	KWD	10,334	30,015	Fixed	2.30%	0.003%
		6,426	18,664	Fixed	2.50%	0.002%
ნიდერლანდები	EUR	5,175	15,032	Fixed	3.00%	0.002%
		67	194	Fixed	4.20%	0.000%
აშშ	USD	5,498	15,968	Fixed	2.00%	0.002%
		2,293	6,660	Fixed	2.25%	0.001%
		4,594	13,344	Fixed	2.50%	0.002%
საფრანგეთი	EUR	13,063	37,941	Fixed	0.17%	0.000%
		190,530	553,394	Fixed	0.42%	0.011%
		150,418	436,890	Fixed	0.73%	0.015%
		46,733	135,736	Fixed	1.10%	0.007%
		4,563	13,254	Fixed	1.27%	0.001%
		4,913	14,270	Fixed	1.41%	0.001%
		74,927	217,624	Euribor + 0.6%	0.60%	0.006%
155,432	451,453	Euribor+1.05%	1.37%	0.029%		
ფასიანი ქაღალდები		500,000	1,452,250			
ევროობლიგაცია 2021	USD	500,000	1,452,250	Fixed	2.750%	0.189%
გარანტირებული კრედიტები		1,210	3,514			
გერმანია (KfW)	EUR	1,210	3,514	Fixed	0.75%	0.000%
საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი						1.58%

2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი ითვალისწინებს საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისა და უცხო ქვეყნების მთავრობების მიერ საქართველოსთვის გამოყოფილი გრძელვადიანი საინვესტიციო კრედიტების ათვისებას 1 928 710.0 ათასი ლარის ოდენობით. ასევე, ბიუჯეტის მხარდამჭერი რესურსის სახით თანხების მობილიზებას 300 000.0 ათასი ლარის მობილიზებას:

- ✓ განვითარების პოლიტიკის ღონისძიება - 2022 პროგრამის (DPO-2022) ფარგლებში მსოფლიო ბანკიდან (WB) მისაღები სახსრები - 114 000.00 ათასი ლარის ოდენობით;
- ✓ ენერგეტიკის სექტორის რეფორმის პროგრამის (AFD)-6-ის ფარგლებში საფრანგეთის განვითარების სააგენტოდან (AFD) მისაღები სახსრები - 114 000.00 ათასი ლარის ოდენობით;

- ✓ რკინიგზის სექტორის რეფორმის პროგრამის ფარგლებში აზიის განვითარების ბანკიდან (ADB) მისაღები სახსრები - 72 000.00 ათასი ლარის ოდენობით.

სახელმწიფო საგარეო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვისათვის საქართველოს 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში გათვალისწინებულია 1 650 000.0 ათასი ლარი, საიდანაც 1 170 000.0 ათასი ლარი წარმოადგენს ძირითადი თანხის დაფარვას, ხოლო 480 000.0 ათასი ლარი - პროცენტის თანხას.

საგარეო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა 2023 წლისთვის (პროგნოზი)

ათასი ლარი

კრედიტორები	დაფარვა	პროცენტი	სულ 2023
სულ:	1,170,000	480,000	1,650,000
ავსტრია	5,160.0	390.0	5,550.0
კუვეიტი	3,810.0	1,540.0	5,350.0
იაპონია	22,490.0	3,400.0	25,890.0
გერმანია	203,420.0	25,670.0	229,090.0
აშშ	6,990.0	720.0	7,710.0
სომხეთი	2,720.0	241.0	2,961.0
აზერბაიჯანი	3,090.0	270.0	3,360.0
ირანი	2,250.0	200.0	2,450.0
ყაზახეთი	3,360.0	400.0	3,760.0
ნიდერლანდები	63.0	8.0	71.0
რუსეთი	32,082.0	4,130.0	36,212.0
თურქეთი	6,010.0	580.0	6,590.0
საფრანგეთი	24,030.0	30,930.0	54,960.0
თურქმენეთი	-	12,260.0	12,260.0
IDA	329,955.0	23,656.0	353,611.0
IBRD	62,810.0	157,035.0	219,845.0
IFAD	7,280.0	1,630.0	8,910.0
EBRD	87,690.0	19,130.0	106,820.0
EIB	38,020.0	42,810.0	80,830.0
ADB	320,230.0	84,130.0	404,360.0
IMF	-	16,650.0	16,650.0
EU	-	1,560.0	1,560.0
CEB	-	580.0	580.0
AIIB	7,650.0	9,640.0	17,290.0
NEFCO	890.0	270.0	1,160.0
ევრობონდი	-	42,170.0	42,170.0

მთავრობის საშინაო ვალი

2022 წლის 8 თვის განმავლობაში საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ განახორციელა 6 და 12 თვიანი სახაზინო ვალდებულებების და 2, 5 და 10 წლიანი სახაზინო ობლიგაციების გამოშვება. 2022 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების ბოლო აუქციონებზე დაფიქსირებულმა საშუალო შეწონილმა საპროცენტო განაკვეთებმა შეადგინა: 6 თვიანზე 10.4%, 12 თვიანზე 9.9%, 2 წლიანზე - 9.8%, 5 წლიანზე - 9.7%, 10 წლიანზე - 10.0%.

ფასიანი ქაღალდების გამოშვების შედეგად მთავრობის საშინაო ვალის ნაშთმა 2022 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით შეადგინა 6 538.3 მლნ ლარი (ფასიანი ქაღალდების დაუფარავი მოცულობა ნომინალურად - 6 497.2 მლნ ლარი და საბიუჯეტო ორგანიზაციების სესხის სახით არსებულ ნაშთი - 43.8 მლნ ლარი), აქედან 6 203.7 მლნ ლარი წარმოადგენს ნაშთს სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების ნაწილში, 290.8 მლნ ლარი - „ობლიგაცია სებ-სთვის და ღია ბაზრის ოპერაციებისათვის“ ნაწილში და საბიუჯეტო ორგანიზაციების სესხის სახით არსებულ ნაშთი - 43.8 მლნ ლარი.

**ფასიანი ქაღალდების დაუფარავი მოცულობა ნომინალებში ვადის და ტიპის მიხედვით და
საბიუჯეტო ორგანიზაციების სესხის სახით არსებული ვალის ნაშთი
2022 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით**

	<i>ათასი ლარი</i>
სულ	6 540 970,0
სახაზინო ფასიანი ქაღალდები	6 206 352,0
6 თვის ვადიანობის სახაზინო ვალდებულებები	120 000,0
12 თვის ვადიანობის სახაზინო ვალდებულებები	280 000,0
2 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	1 220 000,0
5 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	3 215 784,0
10 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	1 370 568,0
სხვა ფასიანი ქაღალდები	290 846,0
ობლიგაცია სებ-სთვის	120 846,0
ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისთვის	170 000,0
საბიუჯეტო ორგანიზაციების სესხის სახით არსებული ვალის ნაშთი	43 772,0

2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი ითვალისწინებს სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებულ საპროგნოზო თანხას 3 100 000.0 ათასი ლარის ოდენობით და საშინაო ვალდებულებების მოსალოდნელ კლებას 1 700 000.0 ათასი ლარის ოდენობით. შესაბამისად, 2023 წლის ბოლოს მდგომარეობით საშინაო ვალდებულებების წმინდა ზრდის საპროგნოზო მაჩვენებელი შეადგენს 1 400 000.0 ათას ლარს (3 100 000.0 – 1 700 000.0).

2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი ასევე ითვალისწინებს სახელმწიფო ობლიგაციების ძირითადი თანხის დაფარვას (სებ-ის მიმართ ვალი) – 40 000.0 ათასი ლარის ოდენობით საქართველოს მთავრობის და საქართველოს ეროვნული ბანკის 2006 წლის 15 მაისის „საქართველოს მთავრობის საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი დავალიანების დაფარვის ღონისძიებების შესახებ“ 2006 წლის 20 მარტის შეთანხმებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ შეთანხმების შესაბამისად.

სახელმწიფო საშინაო ვალდებულებების პროცენტის მომსახურებისათვის საქართველოს 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებულია 675 000.0 ათასი ლარი.

2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული საგარეო და საშინაო ვალის პარამეტრები უზრუნველყოფენ სახელმწიფო ვალის მდგრადობის შენარჩუნებას საშუალოვადიან პერიოდში.

მთავრობის ვალის საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა 2023 წლის ბოლოსთვის

	<i>ათასი ლარი</i>
კრედიტორი	საპროგნოზო ნაშთი 31.12.2023
სულ მთავრობის საგარეო ვალის ზღვრული მოცულობა	22 554 289,2
მრავალმხრივი კრედიტორებისაგან	16 776 689,1
მსოფლიო ბანკი (WB)	5 748 020,5
სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD)	108 812,8
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)	539 749,8
ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD)	692 397,7
აზიის განვითარების ბანკი (ADB)	5 972 061,3
ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB)	2 726 522,4
ევროკავშირი (EU)	378 810,6
აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკი (AIIB)	563 675,2

კრედიტორი	საპროგნოზო ნაშთი 31.12.2023
ევროსაბჭოს განვითარების ბანკი (CEB)	40 676,7
სკანდინავიური გარემოსდაცვის საფინანსო კორპორაცია (NEFCO)	5 962,1
ორმხრივი კრედიტორებისაგან	4 351 565,8
ავსტრია	33 149,9
აზერბაიჯანი	6 346,4
თურქმენეთი	600,8
თურქეთი	12 357,7
ირანი	4 629,2
რუსეთი	43 380,0
სომხეთი	5 598,4
ყაზახეთი	6 903,4
გერმანია	1 686 305,6
იაპონია	389 337,0
კუვეიტი	61 894,3
ნიდერლანდები	130,6
ამერიკა	24 400,1
საფრანგეთი	2 076 532,4
სხვა საგარეო ვალდებულებები	1 423 100,0
ევრობონდი	1 423 100,0
სახელმწიფო გარანტიით აღებული კრედიტები	2 934,4
გერმანია	2 934,4
მთავრობის საშინაო ვალის ზღვრული მოცულობა	8 453 799,9
ეროვნული ბანკისთვის განკუთვნილი ერთწლიანი ყოველწლიურად განახლებადი სახელმწიფო ობლიგაცია	80 846,0
სხვადასხვა ვადის სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისთვის	152 000,0
ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ვალდებულებები	481 642,0
ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	7 704 311,9
საბიუჯეტო ორგანიზაციების სესხის სახით არსებული ვალი	35 000,0
სულ მთავრობის ვალის ზღვრული მოცულობა	31 008 089,1

გამოთვლისას გამოყენებულია 2022 წლის 21 სექტემბრის გაცვლითი კურსი 1 EUR = 2.8482 GEL; 1 SDR = 3,6718 GEL; 100 JPY = 1.9818 GEL; 1 KWD = 9.2110 GEL; 1 USD = 2.8462 GEL.